

## KAZALO VSEBINE

|                                                                         |     |
|-------------------------------------------------------------------------|-----|
| Zakaj?                                                                  | 1   |
| Amerika in II. svetovna vojna                                           | 2   |
| Letalo B-24 Liberator                                                   | 3   |
| Zgodovina Liberatorjev                                                  | 9   |
| Vsestranski Liberatorji                                                 | 17  |
| Proizvodnja                                                             | 19  |
| Serije B-24H                                                            | 30  |
| Kdo je izdeloval Liberatorje?                                           |     |
| Vas Liberator v Fort Worthu – delavsko naselje                          | 31  |
| Letalska šola v Fort Worthu                                             | 32  |
| 34. krilo za zračne treninge – (34th Flying Training Wing)              | 33  |
| Krilca                                                                  | 33  |
| Kronologija in sestava 34. krila za letalske treninge                   | 34  |
| Posadka                                                                 | 35  |
| Oprema posadke                                                          | 57  |
| Liberator danes                                                         | 59  |
| Ohranjeni Liberatorji oz. njihovi deli                                  | 59  |
| Ameriško vojno letalstvo                                                | 61  |
| 15. Zračna sila                                                         | 62  |
| Sestava 15. zračne sile                                                 | 63  |
| Letenje v formaciji – posebnosti 15. zračne sile                        | 65  |
| 451. bombna skupina (težka)                                             | 69  |
| Oporišča                                                                | 71  |
| Poveljujoči                                                             | 71  |
| Posebnosti 451. bombne skupine                                          | 73  |
| 725. eskadrilja                                                         | 74  |
| 450. bombna skupina                                                     | 75  |
| 721. eskadrilja                                                         | 75  |
| Kam je bila dodeljena posadka Liberatorja 41-29244 Double Trouble       | 77  |
| Consolidated B-24H-5-CF Liberator 41-29244                              | 79  |
| Kartica letala                                                          | 89  |
| Usposabljanja in pot do Evrope                                          | 90  |
| Big week                                                                | 94  |
| 25. februar 1944                                                        | 95  |
| »Medtem, ko smo spali«                                                  | 95  |
| Vstati bo treba                                                         | 100 |
| Poveljnik                                                               | 100 |
| Današnja tarča je...                                                    | 100 |
| Lovska letala niso bila problem                                         | 103 |
| Nastavitev začetne točke                                                | 105 |
| Odmet bomb                                                              | 108 |
| Pot nazaj                                                               | 108 |
| Nenavadni zaključek                                                     | 111 |
| Izkušnja strelca spodnje kupole z misijo regensburg, 25. februarja 2015 | 111 |

|                                                                          |     |
|--------------------------------------------------------------------------|-----|
| The Distinguished Unit Citation.....                                     | 114 |
| Kdo jih je sestrelil?.....                                               | 115 |
| Izgubljeni Liberatorji 25. 2. 1944.....                                  | 118 |
| 41-29244 ali 42-29244.....                                               | 127 |
| Uradna poročanja o izginulem letalu 41-29244.....                        | 128 |
| Poročevanja preživelih članov posadke 41-29244.....                      | 129 |
| Harold Koslow.....                                                       | 129 |
| James W. Cottrell, navigator o poteku dogodkov:.....                     | 129 |
| Don T. Abernathy, nosni strelec:.....                                    | 130 |
| Evens.....                                                               | 131 |
| Poročilo Franka R. Gerritya obsega vprašanja in odgovore:.....           | 132 |
| Gerrity je o mrtvih kolegh še povedal:.....                              | 132 |
| Originalna posadka da ali ne.....                                        | 133 |
| Člani posadke liberator B-24H-5-cd 41-29244 na dan 25. februar 1944..... | 134 |
| Pilot                                                                    |     |
| podporočnik                                                              |     |
| Edwin H. (Heine) Pries; 0-745173.....                                    | 137 |
| Kopilot                                                                  |     |
| podporočnik                                                              |     |
| Frank R. Gerrity; 0-811363.....                                          | 141 |
| Navigator                                                                |     |
| podporočnik                                                              |     |
| James W. Cottrell; 0-689726.....                                         | 147 |
| Pisma.....                                                               | 149 |
| Bombarder                                                                |     |
| podporočnik                                                              |     |
| George A. Evens; 0-688948.....                                           | 153 |
| Strelec nos                                                              |     |
| narednik                                                                 |     |
| Don Thomas Abernathy; 14158859.....                                      | 159 |
| Strelec zgornje kupole                                                   |     |
| narednik                                                                 |     |
| Harold Koslow; 11090076.....                                             | 163 |
| Repni strelec                                                            |     |
| narednik                                                                 |     |
| Thaddeus S. Tokarski; 33477925.....                                      | 167 |
| Strelec spodnje kupole                                                   |     |
| narednik                                                                 |     |
| Steve Varga; 15333985.....                                               | 169 |
| Strelec trup desno                                                       |     |
| narednik                                                                 |     |
| Joseph J. McCord; 15382924.....                                          | 170 |
| Strelec trup levo                                                        |     |
| narednik                                                                 |     |
| Salvatore P. Scafidi; 11091044.....                                      | 171 |
| Zgodbe s tal.....                                                        | 172 |

|                                                                                        |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Stalag Luft – vojaška taborišča za letalce</b> .....                                | 181 |
| Stalag Luft 1                                                                          |     |
| Barth, Nemčija (častniki)                                                              |     |
| (Gerrity in Evens).....                                                                | 182 |
| Stalag Luft VI                                                                         |     |
| Haydekrug, Nemčija (vojaki)                                                            |     |
| (Abernathy in Koslow).....                                                             | 183 |
| Stalag Luft IV                                                                         |     |
| Gross Tychow - Tychowo, Poljska (vojaki)                                               |     |
| (Abernathy in Koslow).....                                                             | 184 |
| Stalag 7a Moosburg, Bavarska, Nemčija                                                  |     |
| (vojaki in evakuirani častniki)                                                        |     |
| (Cottrell).....                                                                        | 185 |
| <b>Spomenik - v spomin in opomin</b> .....                                             | 191 |
| <b>Ostanki letala</b> .....                                                            | 196 |
| <b>Spomenik deležen velike pozornosti tako doma kot v zda</b> .....                    | 199 |
| Članka v notranjsko-primorskih novicah:.....                                           | 203 |
| Položili vence k spomeniku zaveznikom.....                                             | 203 |
| Informacije o spomeniku letalcem bombnika B-24 v Logatcu odmevale po celotnih ZDA..... | 205 |
| Presenečenja, ki jim ni para.....                                                      | 206 |
| 1. Povabilo na gala dogodek ob 239. Rojstnem dnevu ameriških marincev.....             | 206 |
| 2. Darilo za rojstni dan.....                                                          | 207 |
| 3. Bombarderjeva osebna srebrna krilca.....                                            | 208 |
| Spomenik kot najmlajši postal kulturna dediščina.....                                  | 209 |
| Nadaljevanje zgodbe?.....                                                              | 210 |
| <b>Zahvala</b> .....                                                                   | 213 |
| <b>Slovar tujk</b> .....                                                               | 214 |

## KAZALO SLIK

|                                                                                                                                                                                                         |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Slika 1 Spopad .....                                                                                                                                                                                    | 2  |
| Slika 2 Liberator Witchcraft .....                                                                                                                                                                      | 3  |
| Slika 3 Fotografije eskadrilj ob B-24 so bile popularne .....                                                                                                                                           | 3  |
| Slika 4 Velikost Liberatorja je impozantna .....                                                                                                                                                        | 4  |
| Slika 5 Krila z razponom 33,5 m so naredila letalo širše kot daljše .....                                                                                                                               | 4  |
| Slika 6 Levo B-17, desno B-24 .....                                                                                                                                                                     | 5  |
| Slika 7 Prikaz Liberatorja in njegovih komponent .....                                                                                                                                                  | 6  |
| Slika 8 Primer B-24J in njegova sestava .....                                                                                                                                                           | 8  |
| Slika 9 Sestavljanje kril Davis .....                                                                                                                                                                   | 9  |
| Slika 10 XB-24 med poletom .....                                                                                                                                                                        | 10 |
| Slika 11 Commando .....                                                                                                                                                                                 | 11 |
| Slika 12 Winston Churchill gleda iz kabine na kopilotovi strani .....                                                                                                                                   | 11 |
| Slika 13 Prilagojen Liberator za iskanje podmornic .....                                                                                                                                                | 12 |
| Slika 14 Formacija Liberatorjev po bombardiranju naftnih polj v Ploieștiu v Romuniji leti skozi flak .....                                                                                              | 13 |
| Slika 15 Lovci P-51 Mustang .....                                                                                                                                                                       | 14 |
| Slika 16 Lovci P-51 Mustang .....                                                                                                                                                                       | 14 |
| Slika 17 Lovec P-47 Thunderbolt .....                                                                                                                                                                   | 15 |
| Slika 18 Lovec P-47 Thunderbolt .....                                                                                                                                                                   | 15 |
| Slika 19 Lovec P-38 Lockheed .....                                                                                                                                                                      | 16 |
| Slika 20 Lovec P-38 Lockheed .....                                                                                                                                                                      | 16 |
| Slika 21 Qantasov Liberator 32-3 (nekdanji-RAF/BOAC Liberator II AL619) G-AGKT na letališču v Guildfordu, zahodna Australia, posneto po prihodu iz Velike Britanije na liniji čez Indijski ocean' ..... | 17 |
| Slika 22 C-109 Liberator Ekspres tanker prečrpava gorivo v cisterno na tovornjaku .....                                                                                                                 | 18 |
| Slika 23 S strani Nemcev zajet in za skrivne operacije uporabljen B-24 .....                                                                                                                            | 18 |
| Slika 24 Proizvodnja letal (še brez nosnih kupol) v Willow Runu .....                                                                                                                                   | 19 |
| Slika 25 Liberatorju na koncu počitek našli med starim železom .....                                                                                                                                    | 20 |
| Slika 26 Sestavljanje motorja .....                                                                                                                                                                     | 21 |
| Slika 27 Lokacije na letalu za izskok .....                                                                                                                                                             | 21 |
| Slika 28 Nameščeni kisikovi rezervoarji v B-24 .....                                                                                                                                                    | 22 |
| Slika 29 Odprt bombni prostor s prehodom iz enega dela letala v drugega .....                                                                                                                           | 23 |
| Slika 30 Največja tovarna letal na svetu 1942, s površino 33 ha, Willow Run .....                                                                                                                       | 23 |
| Slika 31 Montažna linija Ford v Willow Runu .....                                                                                                                                                       | 24 |
| Slika 32 B-24 Liberator na sestavljanju v Fort Worth, Texas, USA, oktober, 1942 .....                                                                                                                   | 24 |
| Slika 33 Trije tipi nosov na B-24 v letu 1943, levo in na sredi brez kupole, desno s kupolo .....                                                                                                       | 25 |
| Slika 34 B-24H, narejen v Consolidated v San Diegu .....                                                                                                                                                | 26 |
| Slika 35 Zaradi različnih potreb oz. nalog so pri nekaterih Liberatorjih vgradili tudi več okenj .....                                                                                                  | 27 |
| Slika 36 Razvoj B-24 .....                                                                                                                                                                              | 27 |
| Slika 37 Ženske so odigrale ključno vlogo pri sestavljanju letal .....                                                                                                                                  | 28 |
| Slika 38 Štirje izmed mnogih plakatov, ki so služili moralni podpori tako ameriških družin, katerih člani so bili na bojiščih kakor za splošno javnost in same vpoklicane osebe .....                   | 29 |
| Slika 39 Izgled B-24H CF v začetku 1944 .....                                                                                                                                                           | 30 |
| Slika 40 Vas Liberator .....                                                                                                                                                                            | 31 |
| Slika 41 Letališče ima še dandanes enako obliko kot v času II. sv.v. .....                                                                                                                              | 32 |
| Slika 42 Območja letališč pod poveljstvom 34. krila za letalske treninge .....                                                                                                                          | 34 |
| Slika 43 Pozicije posadke .....                                                                                                                                                                         | 36 |
| Slika 44 Pregled letala in ocena škode je bilo delo pilota v sodelovanju s kopilotom in mehaniki .....                                                                                                  | 37 |

|                                                                                                                                                      |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Slika 45 Kakor vzletanje, je bilo tudi pristajanje težak maneuver, včasih so morali za zaviranje uporabiti tudi padala                               | 38 |
| Slika 46 Izgled pilotske kabine                                                                                                                      | 40 |
| Slika 47 Bill Whetsell, pilot B-24 Wazzle Dazzle                                                                                                     | 41 |
| Slika 48 Zbir(aln)no letalo v pripravljenosti                                                                                                        | 41 |
| Slika 49 Assembly ship – letala, ki so vodila ostala v formacijo                                                                                     | 42 |
| Slika 50 Pilotska kabina ohranjenega Liberatorja v letalski bazi v Utahu                                                                             | 43 |
| Slika 51 Levo sedež pilota, desno kopilota                                                                                                           | 43 |
| Slika 52 Pogled na bombarderja                                                                                                                       | 44 |
| Slika 53 Dimni markerji                                                                                                                              | 45 |
| Slika 54 Bombsight – namerilna naprava                                                                                                               | 46 |
| Slika 55 Bombarderjev prostor in namerilna naprava (bombsight), nad njim nosna kupola                                                                | 46 |
| Slika 56 Prostor za radio operaterja oz. navigatorja                                                                                                 | 47 |
| Slika 57 Strelec zgornje kupole                                                                                                                      | 47 |
| Slika 58 Strelec zgornje kupole v akciji (scena iz filma Unbroken, avtor fotografije Michael Burns)                                                  | 48 |
| Slika 59 Zgoraj nosna kupola, spodaj bombarderjev prostor                                                                                            | 49 |
| Slika 60 Zgoraj desno nosna kupola, pod njo bombarderjev prostor, na vrhu levo pred nosnim strelcem navigatorjeva stropna lina in desno okno         | 50 |
| Slika 61 Spodnja kupola, odprta vrata bombnega prostora in prehod med trupom ter pilosko kabino (iz filma Unbroken, avtor fotografije Michael Burns) | 50 |
| Slika 62 Popravljanje spodnje kupole                                                                                                                 | 51 |
| Slika 63 Spravljena spodnja kupola                                                                                                                   | 51 |
| Slika 64 Sistem spodnje kupole                                                                                                                       | 52 |
| Slika 65 Repna kupola s strelcem                                                                                                                     | 53 |
| Slika 66 Repni strelec je bil lahka tarča za izstrelke lovskih letal                                                                                 | 53 |
| Slika 67 Repni strelec na poziciji                                                                                                                   | 54 |
| Slika 68 Strelec v trupu med streljanjem                                                                                                             | 55 |
| Slika 69 Strelci v trupu letala                                                                                                                      | 55 |
| Slika 70 Strelci v trupu letala so bili lahka tarča                                                                                                  | 56 |
| Slika 71 Polna letalčeva oprema                                                                                                                      | 57 |
| Slika 72 Letalci se oblačijo pred odhodom na misijo                                                                                                  | 58 |
| Slika 73 Razstavljen 44-51228 Dugan v nam drugem najbližjem muzeju v britanskem Duxfordu, v originalu se je imenoval Ice Research                    | 60 |
| Slika 74 Oznaka zračnih sil                                                                                                                          | 61 |
| Slika 75 Oznaka 15. zračne sile                                                                                                                      | 62 |
| Slika 76 James Harold Doolittle                                                                                                                      | 62 |
| Slika 77 Skica sestave 15. zračne sile                                                                                                               | 63 |
| Slika 78 Primer formacije v eni izmed bombnih skupin 15. zračne sile                                                                                 | 65 |
| Slika 79 Formacija bombnikov B-24                                                                                                                    | 66 |
| Slika 80 Sestavljanje formacije                                                                                                                      | 67 |
| Slika 81 B-24 v formaciji                                                                                                                            | 67 |
| Slika 82 Primer formacija od zgoraj, od zadaj in s strani                                                                                            | 68 |
| Slika 83 Charlie box (del formacije na levi strani)                                                                                                  | 68 |
| Slika 84 Emblem 451. bombne skupine, objavil Jim Cunningham                                                                                          | 69 |
| Slika 85 Achilles Kozakis                                                                                                                            | 70 |
| Slika 86 Robert E. L. Eaton                                                                                                                          | 71 |
| Slika 87 451. bombna skupina na letališču Fairmont Army Airfield, Nebraska, 8. november 1943.                                                        | 72 |
| Slika 88 Liberatorji v akciji                                                                                                                        | 73 |



|                                                                                                                                            |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Slika 89 Izdelani Liberatorji v kratkem po izdelavi 41-29244                                                                               | 79  |
| Slika 90 The „Dragon and His Tail“                                                                                                         | 81  |
| Slika 91 „Sharkmouth“ Bf 110C, ZG 76, maj 1940                                                                                             | 81  |
| Slika 92 Edina do sedaj znana in objavljena fotografija B-24H 41-29244, Double Trouble                                                     | 83  |
| Slika 93 Replike repnih stabilizatorjev, 2. od leve proti desni Double Trouble 41-29244                                                    | 85  |
| Slika 94 Hitro spreminjanje videza letal v 451. bombni skupini                                                                             | 85  |
| Slika 95 Golden girl                                                                                                                       | 86  |
| Slika 96 Vojaška kartica letala B-24H-5, serijske št. 41-29244, ki mi jo je Tillmann poslal 31. avgusta 2015                               | 89  |
| Slika 97 Na pot                                                                                                                            | 91  |
| Slika 98 Južna pot iz ZDA do Italije s postanki za gorivo                                                                                  | 91  |
| Slika 99 Liberator po kamuflažno ponjavo                                                                                                   | 92  |
| Slika 100 Parkirana letala v oporišču                                                                                                      | 92  |
| Slika 101 Makedamske steze po letališču                                                                                                    | 93  |
| Slika 102 Nakladanje bomb                                                                                                                  | 96  |
| Slika 103 Premontaža koles                                                                                                                 | 97  |
| Slika 104 Servis propelerjev                                                                                                               | 98  |
| Slika 105 Preverjanje kisikovih jeklenk                                                                                                    | 99  |
| Slika 106 Sestanek                                                                                                                         | 100 |
| Slika 107 Tarče operacije Big Week                                                                                                         | 101 |
| Slika 108 Proizvodnja Messerschmittovih lovcev                                                                                             | 102 |
| Slika 109 Protiletalski topovi 105 mm                                                                                                      | 103 |
| Slika 110 Letala so med eksplozijami flaka kar poskakovala                                                                                 | 104 |
| Slika 111 Priprave na vzlet – taxiranje do vzletne steze                                                                                   | 105 |
| Slika 112 Gremo                                                                                                                            | 106 |
| Slika 113 Vzletni konvoj                                                                                                                   | 106 |
| Slika 114 Nad Regensburgom                                                                                                                 | 107 |
| Slika 115 Odmet bomb                                                                                                                       | 108 |
| Slika 116 Regensburg / Prufening po napadu                                                                                                 | 108 |
| Slika 117 Vrnitev z misije na letališče                                                                                                    | 109 |
| Slika 118 Prevzem ranjenih članov posadke s strani medicinskega osebja, na pomoč pa so priskočili tudi drugi člani vojaškega personala     | 109 |
| Slika 119 Utrujena posadka zapušča B-24                                                                                                    | 110 |
| Slika 120 Trije Me 109 napadajo B-24, avtor: VitoŠs, Ondrej Soukup                                                                         | 112 |
| Slika 121 Napad Me 190 na B-24, avtor: VitoŠs, Ondrej Soukup                                                                               | 113 |
| Slika 122 Me 190 agresivno na B-24, avtor: VitoŠs, Ondrej Soukup                                                                           | 113 |
| Slika 123 The Distinguished Unit Citation                                                                                                  | 114 |
| Slika 124 Voglovo letalo je bilo zelo podobno kot letalo tega neznanega pilota                                                             | 117 |
| Slika 125 Me-109 E-7 & 2x Me-109 E-4, avtor Michael Turner                                                                                 | 117 |
| Slika 126 Primer prestreljenega B-24                                                                                                       | 118 |
| Slika 127 Zemljevid s točkami predvidenih padcev letal, 25. februar 1944                                                                   | 125 |
| Slika 128 P-47 D iz 358. lovske skupine, 367 lovske eskadrilje, Cardonville, 17. junij 1944                                                | 127 |
| Slika 129 MACR 3709                                                                                                                        | 128 |
| Slika 130 Lokacija padca v Kodicach in uničeno letalo, poleg njega spredaj krsta, še ena krsta zadaj levo zgoraj                           | 130 |
| Slika 131 Kakor letalo Extra Joker 42-95379 iz iste eskadrilje- na zgornji sliki, je ogenj zelo podobno zajel tudi Double Trouble 41-29244 | 131 |
| Slika 132 Zemljevid ZDA z vnosom bivališč članov posadke, uredila mag. Katja Žagar                                                         | 135 |
| Slika 133 Nagrobna tablica pilota Priesa                                                                                                   | 137 |
| Slika 134 Grob pilota Edwina Priesa in njegove matere Marthe                                                                               | 138 |

|                                                                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Slika 135 Članek v Waterloo Daily Courieru, 16. november 1945, Waterloo, Iowa .....                                  | 139 |
| Slika 136 Primer pilotskega prstana iz obdobja WWII .....                                                            | 140 |
| Slika 137 Frank R. Gerrity .....                                                                                     | 141 |
| Slika 138 Gerrity v službi .....                                                                                     | 141 |
| Slika 139 Gerrity pred odhodom v Evropo, posneto 13. oktobra 1943 .....                                              | 142 |
| Slika 140 Softball žoga ekipe Franka Gerrityja .....                                                                 | 144 |
| Slika 141 Podpisi na softball žogi, drugi po vrsti je Gerrityjev .....                                               | 144 |
| Slika 142 Februarja 1945 v Stalag Luft 1 (Gerrity drugi z leve zgoraj) .....                                         | 145 |
| Slika 143 Frank R. Gerrity po vojni .....                                                                            | 146 |
| Slika 144 James W. Cottrell pred odhodom v Evropo .....                                                              | 147 |
| Slika 145 Jamey Cottrell z ženo Mary in hčerjo Karen .....                                                           | 148 |
| Slika 146 James Cottrell .....                                                                                       | 150 |
| Slika 147 Obvestilo ženi o pogrešanem možu .....                                                                     | 152 |
| Slika 148 George A Evens .....                                                                                       | 153 |
| Slika 149 Evens pred odhodom v Evropo .....                                                                          | 153 |
| Slika 150 Osebna izkaznica vojnega ujetnika .....                                                                    | 154 |
| Slika 151 Nemški popis vojnega ujetnika Evensa .....                                                                 | 155 |
| Slika 152 Mladoporočenca Beatrice in George Evens .....                                                              | 156 |
| Slika 153 G.A. Evens, član razreda bombarderske šole 43-II .....                                                     | 158 |
| Slika 154 Znamenita zastava na spomeniku veteranom v Madisonvillu .....                                              | 159 |
| Slika 155 Spomenik v Madisonvillu, kjer je zapisano tudi ime Don T. Abernathy .....                                  | 159 |
| Slika 156 Nagrobni spomenik Dona Abernathya in njegove žene Fay .....                                                | 159 |
| Slika 157 Don in Fay Abernathy na poročnem potovanju nekaj mesec po njegovem prihodu iz Evrope .....                 | 160 |
| Slika 158 David z očetom Donom .....                                                                                 | 161 |
| Slika 159 Pohod smrti .....                                                                                          | 162 |
| Slika 160 Četrti od leve proti desni v spodnji vrsti Harold Koslow, vpis v knjigi študentov v strelski šoli .....    | 163 |
| Slika 161 Harold Koslow kmalu po prihodu iz taborišča, najverjetneje še pred prihodom domov .....                    | 163 |
| Slika 162 Nagrobna plošča Harolda Koslowa .....                                                                      | 164 |
| Slika 163 Harold Koslow leta 1948 .....                                                                              | 165 |
| Slika 164 Thaddeus S. Tokarski .....                                                                                 | 167 |
| Slika 165 Nagrobni spomenik Thaddeusa S. Tokarskega .....                                                            | 168 |
| Slika 166 Nagrobnik Steva Varge na Ameriškem vojaškem pokopališču v Firench .....                                    | 169 |
| Slika 167 Joseph McCord, četrti od leve proti desni v spodnji vrsti .....                                            | 170 |
| Slika 168 Nagrobnik Josepha J. Mc Corda na Ameriškem vojaškem pokopališču v Firench .....                            | 170 |
| Slika 169 Četrti v prvi vrsti od leve proti desni Salvatore P. Scafidi .....                                         | 171 |
| Slika 170 Nagrobnik Salvatorea P. Scafidi na Ameriškem vojaškem pokopališču v Firench .....                          | 171 |
| Slika 171 Krilo letala .....                                                                                         | 172 |
| Slika 172 Že videna fotografija trupa, tokrat bolj barvita .....                                                     | 174 |
| Slika 173 Eden izmed štiri motorjev .....                                                                            | 178 |
| Slika 174 POW ob prihodu na železniško postajo v Barth, fotografija je last nemškega paznika Heinricha Hasloba ..... | 182 |
| Slika 175 Peč za ogrevanje in kuhanje .....                                                                          | 183 |
| Slika 176 V baraki .....                                                                                             | 184 |
| Slika 177 Primer stražnih stolpov in dvojne bodeče žice .....                                                        | 185 |
| Slika 178 Zemljevid ujetniških taborišč .....                                                                        | 187 |
| Slika 179 Zemljevid z označenimi lokacijami taborišč .....                                                           | 189 |
| Slika 180 Skico B-24 J, ki je služila za podlago za lasersko gravuro v spomenik .....                                | 191 |
| Slika 181 Spomenik je bil postavljen na prvo obletnico smrti zadnjega preživelega člana strmoglavljenja .....        | 191 |

|                                                                                                                                               |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Slika 182 Spomenik posadki in letalu fotografiran s strani .....                                                                              | 195 |
| Slika 183 Bakrena ploščica z dinamom motorja .....                                                                                            | 196 |
| Slika 184 Teren, kamor se je zakotali eden izmed motorjev je precej strm (pregled z detektorjem kovin) .....                                  | 197 |
| Slika 185 Na smreki še vedno opazna dobrih 70 cm dolga zareza, ki jo je ob padcu naredilo letalo .....                                        | 197 |
| Slika 186 Različni delčki z letala .....                                                                                                      | 198 |
| Slika 187 Razni gumbi z oblačil letalcev .....                                                                                                | 198 |
| Slika 188 L>D: Scattini, Mussomeli, jaz .....                                                                                                 | 199 |
| Slika 189 Na licu mesta najden delček letala .....                                                                                            | 200 |
| Slika 190 Ambasador Mussomeli mi predaja častni kovanec z napisom<br>"By thoughts of brotherhood we're bound, ker dobro v srcu mislimo" ..... | 200 |
| Slika 191 Sprednja stran častnega kovanca .....                                                                                               | 201 |
| Slika 192 Zadnja stran častnega kovanca .....                                                                                                 | 201 |
| Slika 193 Slika 192 V centralni del kotla za žganjekuho predelan rezervoar za kisik .....                                                     | 202 |
| Slika 194 Venec predsednika RS in častna straža .....                                                                                         | 203 |
| Slika 195 Scattini položil venec v imenu Ameriške ambasade .....                                                                              | 203 |
| Slika 196 Častna straža. Foto: Marija Turk Andreevski .....                                                                                   | 204 |
| Slika 197 Fotografija avtorja Steva Jacobsa: Beatrice Evens z vojaško fotografijo moža Georga Evensa .....                                    | 205 |
| Slika 198 Zadnja in sprednja stran spominka na praznovanje 239. rojstnega dne ameriških marincev .....                                        | 206 |
| Slika 199 Naše omizje, levo spredaj Todd Scattini z ženo Robin, midva naravnost čez mizo .....                                                | 206 |
| Slika 200 Darilo za rojstni dan – pilotska krilca .....                                                                                       | 207 |
| Slika 201 Srebrna krilca, ki jih je ob diplomiranju prejel George A Evens .....                                                               | 208 |
| Slika 202 Avtor in spomenik .....                                                                                                             | 209 |
| Slika 203 Odhod .....                                                                                                                         | 211 |

## KAZALO TABEL

|                                                                                                                                                                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Tabela 1 Sestava AAF bojnih enot 20. 2. 1945 .....                                                                                                                                                           | 61  |
| Tabela 2 Letala v 725. eskadrilji .....                                                                                                                                                                      | 74  |
| Tabela 3 Letala v 721. eskadrilji .....                                                                                                                                                                      | 76  |
| Tabela 4 Izvedene misije 450. in 451. bg. ....                                                                                                                                                               | 78  |
| Tabela 5 B-24 iste linije kot 41-29244 .....                                                                                                                                                                 | 80  |
| Tabela 6 Nova označitev Liberatorjev: .....                                                                                                                                                                  | 82  |
| Tabela 7 Liberatorji z imenom Double Trouble – nose art .....                                                                                                                                                | 87  |
| Tabela 8 Piloti lovskih skupin so 25. februarja 1944 zabeležili naslednje sestrelitve ameriških letal,<br>ki so zabeležene na filmu z oznako C 2025/I in so na voljo v arhivu Bundesarchiv v Freiburgu ..... | 115 |
| Tabela 9 25. februarja 1944 je v misijah v Evropi ameriška vojska izgubila 25 Liberatorjev .....                                                                                                             | 118 |
| Tabela 10 Prva vojaška taborišča za letalce .....                                                                                                                                                            | 181 |
| Tabela 11 Druga vojaška taborišča .....                                                                                                                                                                      | 181 |
| Tabela 12 Letalci, ki so bili zajeti v Logatcu so bili odpeljani v tri različna vojaška taborišča .....                                                                                                      | 181 |